

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.K. i J.K.

przeciwko Bank S.A. w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 lutego 2024 r., V ACa 238/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank S.A. w W. łącznie na rzecz M.K. i J.K. 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.**

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 2 września 2022 r., XV C 359/21, Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo o zapłatę 566 258,58 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 lutego 2021 r.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i zasądził od pozwanego banku na rzecz powodowych kredytobiorców 540 821,21 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 kwietnia 2021 r. i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 23 maja 2007 r. powodowie oraz poprzednik prawny pozwanego banku zawarli umowę kredytu hipotecznego w wysokości 640 000 zł.

Na wniosek kredytobiorców 29 maja 2008 r. został zawarty aneks do umowy, którym dokonano przewalutowania kredytu. W aneksie wskazano, że przez przewalutowanie rozumie się zmianę waluty na inną w okresie kredytowania. Suma kredytu ulegająca przewalutowaniu na dzień 29 maja 2008 r. wynosiła 633 686,43 zł, według harmonogramu spłaty, stanowiącego załącznik do umowy. Aneks przewidywał, że przewalutowanie odbędzie się po kursie kupna CHF według tabeli kursowej banku z dnia i godziny przewalutowania kredytu w dniu wskazanym przez kredytobiorcę w pisemnej dyspozycji przewalutowania. Zgodnie z umową zmienioną aneksem raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych, po uprzednim przeliczeniu raty wyrażonej w CHF według kursu sprzedaży z tabeli kursowej banku, obowiązującego w dniu spłaty o godzinie 14:50. Kredytobiorcy uiszcili na rzecz banku w sumie 540 821,21 zł.

Sąd drugiej instancji uznał, że treść umowy została przygotowana jednostronnie przez bank, co stwarza domniemanie faktyczne, iż nie było indywidualnych negocjacji. Umowa zawiera postanowienia wprowadzające mechanizm indeksacji i wyznaczające kursy walut, które określają główne świadczenia stron, jednak te postanowienia nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji, tymczasem bank nie udowodnił, że zrealizował ciążący na nim obowiązek informacyjny. Ponadto, postanowienia nie pozwalają na ustalenie wysokości świadczeń, do których został zobowiązany kredytobiorca. Mechanizm ustalania świadczeń przedstawiono w umowie sposób niejednoznaczny, a najistotniejsze elementy pozostawiono dowolnej, bo nie ograniczonej jednoznaczными kryteriami, decyzji banku.

W konsekwencji sporne postanowienia umowy kredytowej, dotyczące mechanizmu indeksacji i wyznaczania kursów walut, choć określają główne świadczenia stron, nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny w rozumieniu

art. 385¹ § 1 k.c., co uzasadniało poddanie ich ocenie w świetle zasad określonych w art. 385¹ – 385³ k.c., a także uznanie ich za niedozwolone.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że wskazane postanowienia mają abuzywny charakter już z tego względu, że zostały zawarte w umowie bez wyjaśnienia kredytobiorcom ich rzeczywistego wpływu na sposób i możliwość realizowania przez nich umowy w toku kolejnych lat. Abuzywny charakter postanowień wynika również z zasady wyznaczania kursów walut i zróżnicowania wysokości kursów przyjętych dla przeliczeń kwoty kredytu z PLN na CHF, a następnie przeliczeń wysokości wymaganej spłaty z CHF na PLN. Ich wadliwość wynika bowiem stąd, że kredytobiorca zobowiązał się wprawdzie zwrócić wykorzystaną kwotę kredytu wraz z odsetkami i opłatami, lecz rzeczywista suma odpowiadająca wymaganemu świadczeniu w PLN miała być ustalana według zasad jednostronnie wyznaczanych przez bank, poza jakąkolwiek kontrolą kredytobiorców. Bez znaczenia pozostaje to, czy bank posiadał wewnętrzne regulacje w tym względzie oraz wymagania związane z działaniem na rynku międzybankowym i ich przestrzegał, skoro pozostawały one poza treścią umowy, a więc poza kontrolą i świadomością kredytobiorców, a przede wszystkim nie chroniły ich przed możliwą w każdym momencie zmianą zasad przyjętych przez bank.

Pozwany bank wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność ze względu na naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c. oraz art. 405 . w zw. z art. 410 § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że umowa w pierwotnym brzmieniu jest ważna, ale - z nieujawnionych w uzasadnieniu przyczyn - nie obowiązuje od daty zawarcia nieważnego aneksu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Aneksem strony zmieniły rodzaj umowy kredytu złotowego z nieindeksowanego na indeksowany. W aneksie strony ustaliły sumę do spłaty przez kredytobiorców oraz zasady spłaty i oprocentowania zupełnie odmienne od przewidzianych pierwotną umową. Tak daleko idące przekształcenie umowy jest odnowieniem zobowiązania. Na podstawie art. 506 § 1 k.c. pierwotne, ważne zobowiązanie wygasło. W jego miejsce strony ustanowiły inne zobowiązanie, którego nieważności skarżący nie kwestionuje.

Od 2008 roku strony działały w zaufaniu do obowiązywania nowego zobowiązania. Skoro żadna ze stron nie uchyliła się we właściwym terminie od skutków swojego oświadczenia woli zawartego w aneksie z 2008 roku, to po okazaniu się, że nowa umowa nie wiąże kredytobiorców, nie można uznać, że poprzednie zobowiązanie jednak nie wygasło z chwilą zawarcia aneksu. Samo przekształcenie kredytu w indeksowany, a tym samym odnowienie zobowiązania kredytobiorców, nie jest nieważne lub niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Ten ostatni przepis zabrania jedynie indeksowania kursem waluty obcej jednostronnie ustalonym przez bank. Przy tym konsekwencją abuzywności takiego sposobu indeksowania jest nieważność umowy kredytu w całości (uchwała pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22).

Wbrew założeniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania to nie aneks przekształcający kredyt złotowy w indeksowany był nieważny. Na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. niewiążące kredytobiorców były jedynie postanowienia kursowe nowej umowy, powstałej na mocy aneksu. Skutkiem zawarcia ważnego aneksu było wygaśnięcie zobowiązania kredytobiorców z umowy z 23 maja 2007 r. i zawarcie nowej umowy w brzmieniu ustalonym aneksem (art. 506 § 1 k.c.). Przy tym na skutek niedozwolonego charakteru postanowień kursowych nowa umowa nie wiąże w całości, co jednak nie niweczy skutku aneksu w postaci wygaśnięcia zobowiązania z poprzedniej umowy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. kredytobiorcom przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(G.G.)

[SOP]